

Harri Anttila med en lovande björk där masurn inte är i bubblor utan ett långt vågformat mönster.

”Håll utkik efter ett vågigt mönster på stammen, det blir bästa kvalitet

Runt stammen lägger Harri Anttila träkol för att bättra på tillväxten, på bilden syns också plastresterna av plantskyddet mot sorkangrepp.

De kraftiga sidogrenarna ”pojkar” kapas bort.

6 Harris bästa tips

1. Markera huvudstammarna ordentligt med band.
2. Stamkvista i flera omgångar. En tredjedel av kronan måste hela tiden vara kvar för att inte tappa tillväxt. Utför arbetet efter midsommar, när bladen är fullstora. Av stammens längd bör hälften vara en levande krona.
3. Klipp helst bort grenarna eftersom sågen lätt ger fläkskador där röta kan gå in.
4. Ta bort kraftiga sidogrenar och arbeta för att forma en lång huvudstam.
5. Vänta inte för länge med stamkvistningen, helst bör borttagna grenar vara under 1,5 centimeter.
6. Avverka efter första frosten när träden börjat gulna, annars är det risk för att virket missfärgas.

Här är uppenbarligen masurbildning, men bubblorna är ingen riktig höjdare...

...bäst är ett diskret vågformat mönster som syns och framför allt känns när man stryker med handen över stammen.

Ett perfekt exemplar!

Harri har blick för

För att lära oss mer om värdefulla björkar åkte vi till Finland och träffade Harri Anttila.

Text & foto: Pär Fornling

Masur säljs i kilo, omräknat i kubikmeter ligger priset för fanerstockar mellan 40 000-50 000 kronor. Bilden visar en trave som Harri Anttila sålde för 70 000 kronor kubikmetern, vilket var en toppnotering.

FOTO: HARRI ANTILTA

Redan från bilen får han ögonen på några masurbjörkar. – Formen på trädskronorna är annorlunda, den är yvigare och mer oregelbunden än på vanliga björkar.

Harri berättar om de många bilfärderna tillsammans med pappa då de åkte runt på småvägar och spanade efter masurbjörk.

– Vi märkte upp träden och kontaktade markägaren som oftast var omedveten om vilken guldgruva han hade i skogen.

Beskedet kom som en positiv överraskning. Helt oväntat visade sig björkarna vara hundratals gånger mer värdefulla än vad skogsägaren tidigare räknat med.

Under alla bilresorna och arbetet i skogen skolades Harri in i

masurbjörkens mytiska värld.

– Teori räcker inte. Du måste se med egna ögon och lära dig i verkligheten, konstaterar han.

En ryggskada gör att Harri nu, med tungt hjärta, nödgas avveckla handeln med masurbjörk som hans far och farfar grundlade.

Men ränderna går aldrig ur. Under en dag i ”björkarnas land” bjuder han på djupa kunskaper och insikter om de värdefulla träden.

Vi går runt i en odling av masurbjörk som Harris pappa anlagt på skogsgården utanför Hämeenlinna, tio mil norr om Helsingfors.

Området är två hektar. Med tanke på att en bra odling ger över 1,5 miljoner kronor per hektar (150 000–200 000 euro) är det en riktig guldgruva.

Björkarna kombineras med julgransodling, som är en utmärkt blandning för att maximera lönsamheten.

– Efter ungefär tjugo år kan björkarna gallras och det första virket

säljas som masur, om än inte av högsta kvalitet.

– Det är en myt att träden växer väldigt långsamt. Myten beror nog på att masurbjörkarna ofta böjer sig och kommer i skuggan av andra träd vilket bromsar tillväxten.

Det gäller att röja ordentligt för att ge träden ljus och utrymme.

Över huvud taget krävs en omsorgsfull skötsel.

Efter 40-45 år räknar Harri med att skörda toppkvalitet.

Priserna varierar med kvaliteten, finska uppköpare betalar mellan 1 krona till över 40 kronor kilot.

Mest efterfrågat är bitar som du ger till fanertillverkning.

Fanerstockar måste vara minst 80 centimeter långa och ha en diameter på 17 centimeter i lilländan.

Odlingssäkerheten har ökat med klonade plantor, som garanterat innehåller masur och intresset från skogsägare ökar.

guldkantade träd

Frågan är om marknaden mätas, eller om priserna håller i sig.

– Någon gång i framtiden kan jag tänka mig att utbudet pressar priserna på de lägre kvaliteterna, men större volymer ger också nya användningsområden. I dag används de lägre kvaliteterna ofta till knivskaft, men de kan kanske också efterfrågas till massiva möbler.

– De tyska uppköparna, som dominerar marknaden, har hittills aldrig fått tillräckligt av de bästa kvaliteterna. De efterfrågar ständigt mer, konstaterar Harri.

Att identifiera den bästa kvaliteten redan i skogen är en vetenskap i sig.

– Om masurn visar sig i form av bubblor är det en andrakvalitet. Håll utkik efter ett vågigt mönster på stammen, det blir bästa kvalitet. Det bästa är egentligen när du inte ser det på ytan utan känner det med händerna längs en stor del av stammen.

Den prydliga odlingen kombineras med julgranar.

”Teori räcker inte. Du måste se med egna ögon och lära dig i verkligheten

fakta

Plantera glest

■ Klonade plantor ger garanterat masur, men för ett bra utbyte krävs aktiv skötsel.

Björkarna planteras glest (4,5 meter mellan plantorna). Det är viktigt att märka träden eftersom de är omöjliga att skilja från vanliga, självsådda, björk.

Plantorna kostar kring 25 kronor stycket och passar i stort sett hela landet.

För att få ett bra pris krävs en någorlunda volym. Ett halvt hektar ger, om allt går bra 20 kubikmeter fanerstock, vilket ungefär motsvarar ett lastbilslass.